Horizon -Taal

Jaargang 46 - nummer 261 mei- juni 2013

Kom uit je isolement!

Esperanto leren is voor jezelf een nieuwe wereld creëren. Een wereld met een internationale vriendenkring.

Het leren waarderen van andere culturen, het begrijpen van andere mensen uit andere taalgroepen.

Esperanto is een stap doen naar kennis over wat leeft in de wereld, niet gekleurd door de media maar geleerd uit eigen bronnen, eigen vrienden van de hele wereld

www.esperanto.be --- skribu al prezidanto@fel.esperanto.be aŭ sekretario@fel.esperanto.be

HORIZONTAAL

Tweemaandelijks tijdschrift, uitgegeven door de Vlaamse Esperantobond v.z.w.,
45ste jaargang.
Verschijnt de 1ste van elke oneven maand.
Overname van artikelen is vrij op voorwaarde dat de bron wordt vermeld en een exemplaar aan de redactie wordt gestuurd.

Redactie en administratie:
Vlaamse Esperantobond v.z.w.
Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen
tel.: 03 234 34 00   fax: 03 233 54 33
Epost: horizon.taal@esperanto.be
Webstek: http://www.esperanto.be/fel/nl.

Abonnementen: 25,00 EUR

Rekeningen:
t.n.v. Vlaamse Esperantobond, Antwerpen: KBC 402-5510531-55
of Fortis 001-2376527-06.

IBAN-nummers van FEL:
IBAN BE66 0000 2653 3843
BIC: BPOTBEB1

Redactie:
Kevin De Laet

Medewerkers:
Lode Van de Velde, Petro De Smedt, Ivo Durwael, Agnes Geelen, Paul Peeraerts, Roland Rotsaert, André Ruysschaert, Emiel Van Damme, Kris Panis, Julia Litvinova, Jakvo, e.a.

Verantwoordelijke uitgever:
Kevin De Laet, Flandra Esperanto-Ligo, Frankrijklei 140, B-2000 Antwerpen, Belgio.

Advertentietarieven: (alle prijzen zijn in euro)

	1-malig	3-malig*	6-malig*
formaat 1/1:	257	625	1000
formaat 1/2:	150	375	600
formaat 1/3:	110	275	440
formaat 1/4:	80	200	320
formaat 1/6:	55	140	220
formaat 1/12:	30	75	12

* Inlassing van 3x dezelfde advertentie van een door u drukklaar geleverd exemplaar.

Op deze tarieven geldt het BTW-tarief van 21%.

Kleurtoeslag bedraagt 125 euro per kleur en per inlassing.

Voorwoord van de redactie

De man geeft het symbool “**verkeerd**” weer

In dit nummer, trekken we nog eens op trektocht door de ontstaansgeschiedenis van de Bildvortaro (bij de Vlaamse Esperantobond te koop) en onderzoekt diens auteur Petro ook de addertjes onder het gras van het betere vertaalwerk, aan de hand van een werk waarvan tegelijk twee verschillende vertalingen verschenen.

Het artikel over tussentaal, dialect en Nederlands van mijn hand, twee nummers geleden, lokte een aantal interessante reacties. Pieter-Jan Doumen stuurde me er ook een toe, met de vermelding dat ze in een volgend Horizontaalnummer mocht verschijnen. Een interessante reactie, die toont dat er nog steeds heel wat discussie over de begrippen taal en dialect gevoerd kan worden. In dit nummer de bijdrage van Pieter-Jan Doumen, meteen gevolgd door een kort antwoord daarop van mezelf.

Verder nog een boodschap vanwege het bestuur van de Vlaamse Esperantobond, over de toekomst van onze organisatie.

Tot slot nog deze boodschap: in overeenstemming van de algemene rente-evolutie zal het rentetarief op 'verdaj kontoj' bij de Vlaamse Esperantobond vanaf 1 mei 2013 verminderd worden tot 1 %. Meer informatie over deze rekeningen staat op http://www.esperanto.be/fel/fin/verdakon.php.

Pri bildvortaro

Ĉenreakcio per Bildvortaro.

Mi rakontas ankoraŭfoje kelkajn anekdotojn pri travivaĵoj rilate la bildvortaron kaj mi profitas por elskribi miajn ideojn rilate kelkajn aferojn. Nenio mondoŝoka, nenio epokfara, nenio eksterordinara... kaj certe ankaŭ ne la finfina granda veraĵo.

Evoluo rimarkinda.

Koncerne enhavon kuŝas du generacioj inter la Esperanta Bildvortaro (EBV) kaj la nova Bildvortaro en Esperanto (BV). Tio nepre estas rimarkebla. Por juĝi pri tio mi foje metis unu apud alian la tabulojn pri kuirejaj aparatoj (48 en BV; 41-42 en EBV). En la malnova libro la kafomuelilo estas la malnovmoda mana muelilo kun impona mankranko, en la nova elektro zorgas. Antaŭe aperis ankaŭ iu muelilo kiun mi neniam vidis: la mokamuelilo. Ĉu vere io tia iam ekzistis? Ankaŭ estis antaŭe bildo de prempasigilo, kiu en diversaj naciaj lingvoj nomiĝis rapidpasigilo... sed ankaŭ por tio oni nun pli ofte uzos iun miksilon elektran. Kaj pliaj modernaj aparatoj certe estas la foliveldilo kaj la furora volbopato. En antaŭa eldono oni uzis ovopartigilon kiam oni deziris ornami malvarman pladon... ĉu nun oni jam aĉetas la malmolajn ovojn partigitaj? Almenaŭ en BV la ovopartigilo ne plu aperas! Se vi mem komparos vi rimarkos ankoraŭ multe da aliaj interesaj evoluoj (precipe malapero de malnovaj aparatoj).

Televida puŝo.

Post tiu tempopasado mi spektis televidon, kaj ĝuste estis iu el la multaj neeviteblaj kuirprogramoj. La kuristo intencis prepari pomsakajn pasteĉojn, do senhaŭtigitajn pomojn en farunpasta kovraĵo. Sed ne nur la haŭton de la pomoj oni devas forigi, oni ankaŭ forigas la centran parton kun la kernetoj de la pomo. Por fari tion oni uzas iun kuirejan aparateton, iun malferman cilindroforman metalaĵon, kies malsupra cirkla rando estas pli-malpli akra. En la nederlanda ĝi nomiĝas appelboor (pomborilo). Nu, kiel kutime, mi tuj notis la vorton por poste kontroli ĉu ĝi estas en BV, EBV, mia vortaro... Kaj mi konstatis ke ĝi ne estas. Feliĉe, en Esperanto se oni "komprenas" la aferon, oni povas fabriki taŭgan vorton. En nacia lingvo oni estas konsiderata idioto se oni konstruas siajn vortojn, en Esperanto laŭdata (kaj prave!). La pomborilo ŝajnis al mi tamen tro nederlandeca, precipe ĉar en la de mi konataj naciaj lingvoj oni ne nomas la aferon tiel. En la germana la afereto nomiĝas Apfelstecher, en la angla Apple-corer, en la franca kaj aliaj lingvoj mi tutsimple ne scias, kaj ĝis nun ankaŭ ne trovis. En Esperanto mi uzus: pomtruilo, pomtratruilo, senkernetigilo kaj mi supozas ke, en taŭga situacio kaj kunteksto, aliaj esperantistoj komprenos min.

Kaj tamen...

Tiu apudmetado de diversaj naciaj lingvoj estas utila ekzerco kiam oni bezonas novan vorton. Se multaj lingvoj havas vorton - plej ofte temas pri kunmetita vorto - laŭ sama kunmeta filozofio, tiam plej ofte estas bona ideo sekvi tiun saman filozofion en Esperanto. Mi, kun granda miro, spertis tion en alia kazo kiun mi tuj klarigos. En nia PIV mi rimarkis belan bildon de krano, kaj ĉe ĝi estis indikitaj diversaj nomoj de ĝiaj partoj, do de kraneroj. Kompreneble mi tuj kontrolis ĉu en BV ie estas samkvalita bildo, kaj... mi konstatis ke kvankam estas tre multe da kranoj en BV, detala bildo kun la nomoj de la partoj mankas. Mi do tuj notis ĉe la plej logika tabulo (Tabulo 279 - Instalisto) referencon al PIVa krano. Precipe frapis min unu el la partnomoj: stupopremilo. Kio povus esti nederlandlingve? Nu, mi konsultis faklibron por instalistoj, kaj mi trovis la nederlandan pakkingsdrukker... (pakking = stupo; drukker = premilo)... kaj mi tre dubas ĉu la PIV-a aŭtoro prunteprenis siajn ideojn el la nederlanda, do nepre ankaŭ en aliaj naciaj lingvoj (franca?) la nomo sekvas samajn ideojn.

La ŝultra jugo.

Jes, tio estas la jugo kiun mi prenis sur miajn ŝultrojn! Ĉiutage mi kunpuŝiĝas kun ideoj kaj vortoj kiuj devigas min kontroli, kaj foje alportas pli bonajn ideojn. En la bonega "Ni parolas Esperante" de Vladimir Němec mi renkontis la vorton blutilo. Mi kompreneble konis la vorton, sed mia konscienco flustris al mi ke la tamen tre utila (kaj necesa?) vorto mankas en BV. Mi serĉis do ĉiujn kribrilojn en BV, entute estas 5, kaj pripensis ĉu unu el ili eble estas blutilo. Kaj denove la esploro estis tre lerniga. Mi trovis ke en la nederlanda, krom la verbo builen, ekzistas la (de verŝajne malmulte da homoj konata) substantivo buil (ankaŭ builmolen), kun la signifo: aparato, konsistanta el granda cilindroforma kribrilo, entenata en ligna kesto, per kiu la bakisto (aŭ la muelisto) diskribras provizore la diversajn specojn da grenfaruno kaj branoj el la muelita faruno. Nu, se vi bone rigardos 245.27 vi konstatos.... jes, ke ĝuste tio ĝi estas. Do, mi nepre devus minimume aldoni tie la esperantan vorton blutilo! Tio certe estas la striktasenca signifo de la vorto, sed PIV donas por bluti precipe la ĝeneralsencan "fajne kribri". Tian "fajnan" kribradon aŭ do blutadon, oni akiras per uzado de stameno (tre fajna!) aŭ drattolo (iom malpli fajna). En la nederlanda oni precipe renkontas la participon aŭ adjektivon "gebuild" (blutita) por indiki farunon preparitan por bakado de fajnaj bakaĵoj.

Ĉu necesa? Ĉu nepre bezonata?

Eble vi rimarkis ke mi aldonis demandosignon ĉe la enkonduko de blutilo pri ĝia bezonateco. Nu, mi estas tre

tolerema en tiaj prijuĝoj. Konversacianto (aŭ aŭtoro) punas sin mem se li uzas "privatajn" neologismojn, ĉar kunulo ne komprenos lin. Se oni uzas neologismon ne-piv-an, oni aldonu klarigon (se la kunteksto ne jam klarigas ĉion el si mem). Foje (nenio homa estas fremda al mi!) mi lasas tamen logi min. Tiel mi en BV (re-)uzis la vorton dirndlo (36.89). Ĝi jam aperis en EBV (Tabuloj 31 kaj 32). Plej ofte mi evitis EBV-ajn neologismojn se ili ne estas transprenitaj en PIV, ĉar mi ĉiam supozas ke la netranspreno signifas ke multe pli inteligentaj (se entute tio eblas!) homoj ol mi diskutis la akceptindon de la vorto. En tiu ĉi kazo tamen verŝajne la ekzotikeco, la tintado de sonaj sonoriletoj en la vorto puŝis min enigi la vorton. Eble estis ankaŭ la tento de sinsekvo, en nekunmetaĵo, de 4 sinsekvaj (malfacile kune prononceblaj) konsonantoj kiu puŝis min? Nu, eble estis nur malbonkaraktera "incitemo al Azianoj"? Ĉiuokaze mi nun bedaŭras ke mi ne tutsimple skribis "Bavaria folklorkostumo", ĉar tiu esprimo estas multe pli valora (ĉar adaptebla) ol la dirndlo. Jes, mi ne hontas priparoli mank(et)ojn de la BV.

Petro De Smet

Horizon.*taal*

Over addertjes en gras

Een literair werk vertalen is een wandeling over een grasveld vergeven van de "addertjes onder het gras". Zopas verschenen, bijna tegelijkertijd, twee vertalingen van "Oeroeg" van Hella Haasse. Hier volgt een groepje van tien zinnen. Kijk eens of de vertalers de addertjes gevonden hebben, en hoe ze ze behandeld hebben. Zelf kun je misschien ook nog wel een addertje op de staart trappen. (Er zit er minstens nog één in waarover ik met geen woord gerept heb.)

Lida was een vrouw die geen omwegen kende. Zij had wat Oeroeg en ik in later jaren de groene-zeep-mentaliteit plachten te noemen – geen fantasie, geen begrip voor of zelfs maar geloof in het bestaan van dingen die zij zich niet kon voorstellen, een onuitroeibare argeloosheid, die haar telkens weer opnieuw dupe deed zijn. Zij was burgerlijk zonder bekrompenheid, streefde naar goed-zijn in christelijke zin zonder bigotterie. Zij mat iedereen en alles met de maatstaven van haar eigen brandheldere, volstrekt on-imaginatieve, praktische geest. Al deze eigenschappen kregen iets aantrekkelijks door het feit dat zij geen vooroordelen kende en uiterst eerlijk was. Het spreekt vanzelf dat zij in de omgang met inheemsen, vooral bedienden en leveranciers, weinig geluk had. Haar zin voor loyaliteit, haar neiging om door middel van logisch en geduldig betoog tot oplossing van conflicten en misverstanden te komen, wekten bevreemding en wantrouwen. Machtsvertoon om prestige te handhaven was haar ten enenmale vreemd. Zij werd, zelfs door goedwillend personeel, bestolen en bedrogen, louter en alleen ten gevolge van het ontbreken van wederzijds begrip. De steeds wisselende reeks bedienden was zich dit wel bewust, maar Lida niet.

Lida estis virino kiu ne konis kromvojojn. Ŝi havis, kion Urug kaj mi en postaj jaroj nomis la verdsapa mentaleco – neniu fantazio, neniu kompreno pri aŭ eĉ kredo je la ekzisto de aferoj kiujn ŝi ne povis imagi al si, neekstermebla naiveco, kiu ĉiam denove igis ŝin esti la viktimo. Ŝi estis burĝa sen etmenseco, strebis esti bona en kristana senco sen bigoteco. Ĉion kaj ĉiun ŝi mezuris laŭ la dimensioj de sia propra purega, absolute sen-fantazia, praktika spirito. Ĉiuj ĉi ecoj ekhavis ion allogan per la fakto ke ŝi ne konis antaŭjuĝojn kaj estis ege honesta. Memkompreneble en la rilatoj kun indiĝenoj, precipe servistoj kaj liveristoj, ŝi havis malmulte da feliĉo. Ŝia senco pri lojaleco, ŝia emo serĉi solvon pri konfliktoj kaj miskomprenoj pere de logika kaj pacienca rezonado, vekis fremdiĝon kaj malfidon. Potencmontro por konservi prestiĝon ĉiel estis fremda al ŝi. Eĉ de bonvola dungistaro ŝi estis priŝtelata kaj trompata, pure nur pro manko de reciproka konfido. La daŭre ŝanĝiĝanta vico da servistoj konsciis tion, sed Lida ne. (G.B.)

Lida estis virino kiu ne konis ĉirkaŭvojojn. Ŝi havis kion Urug kaj mi poste nomis la freŝpuran mensostaton – neniun fantazion, neniun komprenon aŭ eĉ ne kredon pri aĵoj kiujn ŝi ne povis imagi, neforigeblan naivecon, kiu viktimigis ŝin ĉiun fojon denove. Burĝa sen etspiriteco, ŝi strebis al boneco laŭ kristana senco sen bigoteco. Ŝi mezuris ĉion kaj ĉiun laŭ la kriterioj de sia propra purega, komplete neimagema, praktika menso. Ĉiuj ĉi tiuj ecoj ekhavis ion allogan pro la fakto ke ŝi ne konis antaŭjuĝojn kaj estis absolute honesta. Memkompreneble ŝi havis malmulte da bonŝanco en la rilato kun enlanduloj, precipe kun servistoj kaj liverantoj. Ŝia deziro al lojaleco,

ŝia inklino por solvi konfliktojn kaj miskomprenojn per logika kaj pacienca argumentado, kreis miron kaj malfidon. Potencomontrado por firmteni aŭtoritaton por ŝi estis absolute fremda. Ŝi estis priŝtelita kaj trompita, eĉ de bonvolema dungitaro, pure kaj sole pro manko de reciproka kompreno. La ĉiam ŝanĝanta serio de servistoj bone konsciis tion, sed Lida ne. (P.B.)

1. ĉirkaŭvojojn lijkt me beter, en niet alleen omdat het in PIV staat (de kromvojo vind ik niet in PIV), maar omdat het in betekenis beter is.

2. Lijkt dé struikelzin in deze alinea! Beide vertalers slagen erin accusatieffouten te maken in hun vertaling. Nomi is transitief, maar wordt in het Nederlands meestal gezien als gezegdevormend; men kan ook een bepaling van gesteldheid zien in wat er op "nomi/noemen + acc." volgt. PIV: ŝi nomis ŝin sia filino: typische constructie! Dus: ni nomis (ĝin) la mentaleco/mensostato. Maar hetgeen volgt na de gedachtestreep behoort bij de hoofdzin: ŝi havis ... + acc.: ŝi havis neniun fantazion. De tussengeworpen gedachte, de bijvoeglijke bijzin "kion Urug kaj mi..." kan weggelaten worden, om duidelijk te zien dat hetgeen volgt inderdaad met acc. moet!

Nog over 2: geen fantasie enz... kan niet gezien worden als bijstelling bij groene-zeep-mentaliteit want de "mentaliteit" is niet: 'geen fantasie enz...' maar wel: 'geen fantasie hebben, geen begrip hebben enz...' Ten andere: zet het zinsdeel "wat Oeroeg ... noemen" achteraan, en de zaak is klaar! In Esperanto zou ik bijvoorbeeld vóór neniun fantazion "ŝi havas" herhalen. Toegegeven: 't is wel een "instinker".

Als het nu nog niet duidelijk geworden is, dan komt dat door mijn gebrekkige verklaring. Eindelijk heb ik de "sleutel" gevonden! Vervang het derde woord (wat) door "iets, dat" ... en voeg in de Esperantozinnen vóór "kion" het correlatief "ion" bij, en alles wordt zo klaar als een klontje!

Groene-zeep-mentaliteit: cultuurprobleem! Volgens Van Dale is groene zeep: soort niet-compacte groenachtige zeep voor huishouddoeleinden (schoonmaken van vloeren, wassen van kleding, zich wassen e.d.). Met andere woorden: zowat voor alles. En vroeger algemeen in gebruik, overal te vinden, althans bij minder rijke mensen. Denk aan de tijd waarin de novelle verscheen! De uitdrukking doet mij denken aan "arm maar proper". DAT weten oudere laaglanders (VL en NE, in elk geval)... jongere veel minder of niet en niet-laaglanders vermoedelijk helemaal niet (ik kan me vergissen). Alhoewel mij het beste lijkt "verdsapa mentaleco", zou ik toch iets klaarders zoeken, bijvoorbeeld: simpla puremamo, simplulpureca mentaleco ... of iets in die zin. Met opzet gebruik ik een niet-alledaagse uitdrukking, want het origineel is dat zeker niet; daarom niet gewoonweg puramo of puremo maar puremamo, dat me geschikt lijkt om achteraf te gebruiken op een min of meer spottende manier.

Plachten te noemen: poste/en postaj jaroj nomis ... Beter, volgens mij, is kutimis nomi.

Dupe deed zijn: het lijkt erop dat onze vertalers niet voldoende brevieren in hun PIV, want in PIV staat het woord: dupo. Ik zou het hier dan ook gebruiken, want de dupe zijn is toch nog iets anders dan slachtoffer zijn! Aangezien in de zin "ŝi" staat, is het niet absoluut noodzakelijk om "dupino" te gebruiken, "dupo" kan volstaan. Igis ŝin dupo lijkt mij te volstaan.

3. Al zijn de twee vertalingen helemaal verschillend, lijken beide mij goed.

4. maatstaven: kriterioj is zeker beter dan dimensioj. geest: menso is zeker beter dan spirito. on-ima-ginatieve: senfantazia is best. Uiteraard volgens mij!

5. kregen iets aantrekkelijks: allogiĝis ... of, misschien nog beter zou zijn de zin actief te maken, en te beginnen met: La fakto ke ... en dan zou ik voor "al deze eigenschappen" iets gebruiken zoals: ĉiujn ŝiajn kvalitojn/karakterizojn. Of eenvoudig: ĉion ĉi.

6. dat zij weinig geluk had. Heeft niets met "feliĉo" te maken! Misschien "bonŝanco", maar volgens mij nog beter: ĝuo, ĝojo, kontentigo.

Inheemsen: Een van de vertalers schrijft (in verklarende nota) dat "indiĝeno" een pejoratieve betekenis zou hebben, maar dat klopt niet met de definitie in PIV. Hij vindt blijkbaar dat indiĝeno = inboorling? En zelfs dan. Is inboorling pejoratief? Is "enlanduloj" echt = inheemsen?

Laten we, in Esperanto, pejoratief-zijn zo weinig mogelijk vasthechten aan stammen, we beschikken immers over "fi-" en "aĉ-" om duidelijk te maken dat een woord een pejoratieve betekenis heeft (indiĝenaĉo - fiindiĝeno).

7. Ik denk dat tekst twee te verkiezen is. Groot verschil

is er niet. Ik zou de por weglaten in inklino por solvi; en in plaats van miron zou fremdiĝon dichter bij het origineel staan ... alhoewel ... misschien is er nog een beter woord te vinden.

8. Tekst één lijkt me de beste. ten enenmale: volgens Van Dale = geheel en al, volkomen, finaal, volstrekt. ĉiel/absolute ...

9. dungitaro lijkt me hier beter dan dungistaro. de -ata-vormen zijn hier zeker meer aangewezen dan -ita om de voortdurendheid te beklemtonen. louter en alleen: ook al om de stijl is het beter het te vertalen door een duo, door een paar woorden, dan eenvoudig; dus: pure kaj sole. wederzijds begrip: kompreno is beter, want van de kant van Lida is er wel zeker vertrouwen, en geen manko de konfido.

10. De steeds wisselende reeks bedienden. Het werkwoord "ŝanĝi" is in Esperanto transitief; dus ŝanĝanta (vert. 2) is een fout. Ik zou niet kiezen tussen vico da servistoj en serio de servistoj, maar eenvoudig servistaro gebruiken; het geeft duidelijker, vind ik, weer wat in het origineel staat; de aandacht mag niet afgeleid worden van de veranderlijkheid, het hoofdsubstantief is "bedienden". Het zou beter zijn op het einde: sed ne Lida (dus "ne" vóór Lida: in het Esperanto staat de ontkenning vóór datgene wat ontkend wordt).

* En dat allemaal voor een groepje van tien willekeurig gekozen zinnetjes! In elk geval denk ik dat het duidelijk is dat het onmogelijk is te zeggen welke van beide vertalingen de beste is... maar ook... dat ze hun werk wel hadden mogen laten rijpen gedurende een tijdje, en daarna grondig herlezen!

Petro De Smet

Tussentaal: een polemiek

Beste Kevin,

Sta mij toe enkele randbemerkingen te maken op jouw overigens uitstekende artikel "Tussen taal en dialect: Nederlands bedreigd door Verkavelingsvlaams".

De tv-zenders die verantwoordelijk zijn voor de feuilletons en reeksen in een soort Brabants dialect, zouden geen subsidie mogen ontvangen, en de Vlamingen zouden massaal moeten protesteren tegen deze praktijk. Dat men in Zuid-Limburg over Limburgers een reeks verfilmt in het Brabants, namelijk "Katarakt", is voor ons Limburgers een brug te ver. In de andere West-Europese landen is zoiets ondenkbaar. Alleen in Vlaanderen staat men zoiets toe. Met Kerstmis heb ik een zangprogramma op France 2 gevolgd dat twee uur duurde met allemaal kerstliederen in het Frans gezongen, origineel Frans of vertaald in het Frans. Maar in Vlaanderen moeten wij alles verdragen. Er zijn zeer dringend wetten nodig om het Nederlands, dat onze cultuurtaal is, te beschermen.

Terecht noemen wij onze taal Nederlands, want meer dan 200 jaar maakten wij deel uit van de Nederlanden sinds Filips de Goede. De benaming Vlaams voor onze taal is inderdaad historisch totaal foutief. Bovendien hebben wij een relatief klein taalgebied, dat geklemd zit tussen grote, machtige buren, en daarom hebben wij behoefte aan taaleenheid. Die eenheid kan ook nooit totaal zijn. Het Engels in Groot-Brittannië, de VS, Oceanië, Azië en Afrika vertoont ook lokale verschillen. Het Frans in Noord- en Midden-Frankrijk, Zwitserland, Canada en de voormalige kolonies is telkens iets anders. Verschillen tussen het Nederlands in Vlaanderen en Nederland zijn dus een normaal verschijnsel, wat niet wegneemt dat men toch zo veel mogelijk naar eenheid moet streven. Vlaamse schrijvers, met Aster Berkhof op kop, laten hun boeken verbeteren door Nederlanders om in Nederland te kunnen verkopen.

Ten gevolge van huwelijken kwam Vlaanderen in de zestiende eeuw terecht in Spaanse handen. Vanwege hun protestantsgezindheid vluchtten naar schatting 100.000 Vlamingen (nieuwe betekenis), vooral Antwerpenaars, weg voor de Spaanse vervolging in de zestiende eeuw en kwamen na de afscheiding van Noord-Nederland ten slotte vooral in Amsterdam terecht. Het waren allemaal mensen uit de sociaal-economische bovenlaag, de rijkste en geleerdste, die de ontwikkeling van Holland, dat voordien niet veel voorstelde, een sterke impuls hebben gegeven. De Gouden Eeuw is grotendeels hun werk. De nationale hymne van Nederland, het Wilhelmus, werd geschreven door de Antwerpenaar Marnix van Sint-Aldegonde. De grootste dichter van de Nederlandse taal, Joost van den Vondel, een dichter van wereldformaat, werd geboren in Keulen tijdens de vlucht van zijn Antwerpse ouders. Op de Synode van Dordrecht (1618-1619) werd besloten een nieuwe Bijbelvertaling in het Nederlands te maken uit de grondteksten. De Zuid-Nederlanders hebben hierop qua

taal ook hun stempel gedrukt. Deze bijbel werd algemeen in Nederland gebruikt, wat de verspreiding van de taal bevorderde. Bovendien hebben de Hollanders naar alle provincies en steden Hollanders gestuurd als gouverneur, burgemeester en leraar, zodat na verloop van tijd iedereen Hollands sprak. Die taal noemt men nu Nederlands.

In Vlaanderen is de ontwikkeling totaal anders gegaan. Vanaf 1750 verfranste de hele sociaal-economische bovenlaag evenals de kerkelijke overheid, zodat alleen de boeren en kleine handelaars - de overgrote meerderheid van de bevolking - hun dialect spraken. Overigens hadden de meesten geen stemrecht, dat afhing van het inkomen. Kardinaal Mercier zei eens dat het Vlaams een boerentaal was, die niet waard was om gesproken te worden. Toen België in 1830 onafhankelijk werd, spraken alle parlementariërs, ministers, officieren en leden van de hogere administratie Frans. Aan de IJzer voerden Franstalige officieren het bevel over de Vlaamse soldaten. Toen de universiteit van Gent begin twintigste eeuw vernederlandst werd, verzetten de bisschoppen zich hiertegen "omwille het enorme culturele verlies". Maar zij stonden ook helemaal niet dicht bij het volk.

De overgrote massa gewone mensen waren niet vertegenwoordigd in het parlement en hadden helemaal geen inbreng. Dat kon moeilijk anders omdat zij geen eenheidstaal bezaten. Zij kenden alleen maar hun dialect. Die eenheidstaal moest aan het Frans evenwaardig zijn. Het is dankzij de Vlaamse dichters en schrijvers, die het grote Vlaamse verleden ophemelden, dat de Vlaamse beweging is ontstaan. Onder hen blonk Hendrik Conscience uit, die hier werd aangemoedigd door koning Leopold I, die hem op het hart drukte geen woorden uit het Frans te gebruiken. Pas in 1849 namen de Vlamingen als eenheidstaal het Noord-Nederlands over, de taal van Potgieter en Alberdinck Thijn. Maar de middelbare scholen en universiteiten bleven Frans tot na de Eerste Wereldoorlog. Mgr. Broeckx van Peer was de eerste die, rond 1930, in het parlement in het Nederlands het woord nam. Hierin werd hij aangemoedigd door koning Albert I.

Wat de schrijftaal betreft, die is ontegensprekelijk ontstaan in Zuid-Limburg met Hendrik van Veldeke uit Spalbeek, thans Hasselt. Het huidige Nederlands vertoont nog altijd Limburgse trekken. Denk maar aan de ij, die oorspronkelijk als ie werd uitgesproken. Het staat vast dat de Nederlandse cultuur begonnen is in Limburg, dat binnen de invloedssfeer lag van Aken, de hoofdstad van Karel de Grote. In Maaseik bevindt zich de oudste "Nederlandse" Bijbelvertaling. De oudste monstrans bevindt zich in Hasselt. Sint-Bavo was een Limburger die naar Gent verhuisde. De beroemde schilders Hubert en Jan van Eyck, geboren in Maaseik, zijn daarvan verre uitlopers. In die beginperiode stelden Brabant en Vlaanderen nog niets voor. Een ernstige studie van de feiten toont aan dat deze visie juist is. Vanuit Limburg is het culturele zwaartepunt verschoven in westelijke richting, en ten slotte, na de afscheiding van Nederland, naar het noorden. Jammer genoeg wordt Limburg, of Loon zoals het toen heette, nog niet eens vermeld in de vaderlandse geschiedenis!

Limburg is lang een onderontwikkeld gebied geweest, wat te wijten was aan het feit dat het geen grote steden of industrie en een grotendeels onvruchtbare bodem had en in de noordoostelijke uithoek van België lag, ver van alle grote steden. Die isolatie heeft veel bijgedragen tot het bekende Limburggevoel.

U schrijft dat "de authentieke dialecten, die van dorp tot dorp verschillen, verdwijnen, maar wij krijgen er regiolecten voor in de plaats". In Limburg stellen wij echter vast dat de dialecten verdwijnen en plaatsmaken voor een soort Nederlands. Slechts weinig jongeren spreken nog dialect. Mijn kinderen verstaan wel dialect, maar spreken er geen. Mijn vrouw en ik komen uit twee sterk verschillende dialectgebieden en wonen in een derde ander. Daarom, ook wegens mijn beroep als leraar - dat werd ons sterk op het hart gedrukt -, hebben wij thuis altijd Nederlands gesproken, en dat doen wij nog.

Natuurlijk is het verlies van de dialecten te betreuren, maar dat is de normale gang van zaken. In Frankrijk bepaalde koning Frans I in 1501 dat de hele administratie van het land in de taal van Parijs moest gebeuren. Reeds François Villon, de dichter-dief, zong in de middeleeuwen: "Il n'est bon bec qu'à Paris". Op het ogenblik van de grote revolutie van 1789 sprak slechts 20% van de bevolking Frans. Nu zijn de dialecten zogoed als verdwenen. Niemand in Frankrijk treurt daarom. Maar de "goeie ouwe tijd" zal de mensen altijd blijven boeien.

Pieter Jan Doumen

Antwoord van Kevin De Laet:

De rol van de media in Vlaanderen is heel groot op taalvlak, en de manier waarop ze hier omgaan

met de taal staat in sterk contrast met dat andere Nederlandstalige land in Europa, onze noorderburen. Wat me dikwijls al is opgevallen, is dat er op de Vlaamse televisie zeer veel ondertiteld wordt. Wie een beetje dialect spreekt, wordt meteen ondertiteld, alsof de geïnterviewde een of ander brabbeltaaltje spreekt dat men drie dorpen verder niet verstaat. Of dit bewust zo gebeurt weet ik niet, maar ik vind het eigenlijk redelijk beledigend tegenover de Vlaamse bevolking, die blijkbaar niet in staat wordt geacht een andere tongval te verstaan. De Nederlandse televisiezenders doen dit veel minder. Voor hen is Nederlands gewoon Nederlands, ook al wordt het met een ander accent en een aantal andere woorden gesproken. Uiteraard zijn er nogal wat verschillen tussen Antwerps, Leuvens, Oostends, Hasselts en Gents, maar we moeten toch eens dringend af van dat archaïsche denkbeeld uit de negentiende eeuw over de lompe Vlaming die zijn landgenoten niet verstaat. Men zou haast denken dat vijf dorpen afstand voldoende is om in een totaal andere wereld terecht te komen, waar men van tolken gebruik moet gaan maken om de inboorlingen te begrijpen. Er is nochtans een eenheidstaal, al eeuwenlang. Met lokale kleur die eerder een rijkdom dan een verdeeldheid kan vormen. Zó groot zijn de verschillen immers niet; wie moeite doet kan mensen uit andere provincies best wel volgen en men is trouwens nooit te oud om desnoods te vragen wat een bepaald woord of een uitdrukking uit een dialect precies betekent (je eigen taalgebruik kan er alleen maar rijker van worden!). De verschillen worden gewoon overdreven. Misschien nog steeds uit een of ander onbewust inferioriteitsgevoel vanwege de Vlamingen zelf, dat ze al enkele eeuwen meesleuren?

De roots van het “moderne” Nederlands zijn al dikwijls voorwerp van discussie geweest, maar het is inderdaad zo dat het Limburgs er een bijdrage aan geleverd heeft, net als het Brabants, Vlaams en Hollands. Wat meteen een hardnekkig misverstand uit de wereld helpt dat het Limburgs niet tot het taalgebied van de Nederlanden zou horen. Dat dit gegeven wat onderbelicht blijft in de “vaderlandse geschiedschrijving” zal misschien liggen aan het feit dat eeuwenlang “Limburg” officieel niet tot de staatkundige Nederlanden hoorde, maar tot het prinsbisdom Luik, deel van de Nederrijns-Westfaalse Kreits binnen het Heilige Roomse Rijk. Toen de Nederlandse republiek tot stand kwam, was een groot deel van het huidige Limburg in het geheel niet betrokken bij dat nieuwe land, noch bij de Spaanse Nederlanden in het zuiden.

Wat Frankrijk betreft: de lokale streektalen zijn zeker nog niet verdwenen en winnen zelfs stilaan weer aan “populariteit”. De actieve lokale taalbewegingen, zeker de iets meer radicale, worden vooral gedragen door jongeren die de taal in veel gevallen “herontdekken”. Dat is bijvoorbeeld sterk het geval in Bretagne, Occitanië en Noord-Baskenland. Al gaat het in deze drie gevallen ontegensprekelijk wel om andere talen, geen dialecten of varianten van het Frans.

Overigens, een kleine geschiedkundige correctie: de eerste die in het Nederlands sprak in het parlement was niet Mgr. Broeckx in 1930, maar wel Jan de Laet, die in 1863 in de Belgische Kamer de grondwettelijke eed in het Nederlands aflegde.

Taalproblematiek

Poolse spelling in verval

De vele haakjes, puntjes en streepjes van de Poolse spelling raken onder druk van informatica en snelheid in verval. Poolse taaldeskundigen zijn een campagne gestart om de spelling te redden. (Metro, 22.2.2013)

Geen Duits

“Wij hebben geadverteerd in El Pais om softwareontwikkelaars te zoeken. Er was duidelijk vermeld dat kennis van het Duits noodzakelijk en dat wij zouden bemiddelen bij het zoeken naar een woning. Er kwamen welgeteld twee sollicitaties binnen - in het Spaans.” (Lezersbrief in Der Spiegel 10/2013, reactie op een artikel over de „nieuwe (hoogopgeleide) gastarbeiders”)

Brussel: van tweetalig naar veeltalig

“Migranten verfransen niet zoals Vlamingen indertijd verfransten. In plaats van een dominante taal die de andere talen verdringt, is er meer en meer sprake van een enorme diversiteit aan talen.” (VUB-onderzoeker Rudi Janssens) „Er moet een ernstig debat komen over het Engels als officiële taal, zeker als werktaal bij de overheid.” (Pascal Smet, Vlaams minister bevoegd voor Brussel) (Brussel deze week, 21.3.2013)

Esperanto

Esperanto-stad Herzberg am Harz

Op www.youtube.com staan tientallen filmpjes over de Esperanto-activiteiten in Herzberg am Harz, waaronder enkele Esperanto-cursusjes (in het Duits). Zoek op YouTube naar „Herzberg" en „Esperanto".

De Esperanto-boekenmarkt in 2012

In 2012 werd 153 boeken en brochures in of over Esperanto gepubliceerd met in totaal 23.144 bladzijden. De meest actieve uitgeverij was MAS (Monda Asembleo Socia),< eo.wikipedia.org/wiki/Monda Asembleo Socia> van Vilhelmo Lutermano met 13 titels.(Ondo de Esperanto - La Balta Ondo)

Spaanse Esperanto-bibliotheek toegankelijk via Europeana

Bitoteko, het gedigitaliseerde gedeelde van de bibliotheek van de Spaanse Esperantovereniging, kan sinds begin dit jaar geraadpleegd worden via Europeana, het digitaliseringsproject van de Europese Unie. De overeenkomst werd afgesloten met bemiddeling van het Spaanse Ministerie voor Cultuur. (bitoteko.esperanto.es)

Peiling naar gebruik van Corsicaans

Een opiniepeiling i.o.v. Collectivité Territoriale de Corse op Corsica wees uit dat 90 procent van de ondervraagden voorstander is van tweetaligheid op het eiland (Frans en Corsicaans), 7 % wil enkel Frans en 3 % enkel Corsicaans. 18 % gebruikt Corsicaans in het dagelijks telecommunicatieverkeer (zoals sms'berichten). Ongeveer de helft van alle jongeren tussen 18 en 24 heeft Corsicaans geleerd en een kwart kan een normaal gesprek voeren. Dat is meer dan bij oudere generaties. Corsicaans telt tussen de 80 en 130 000 sprekers.

(Via Eurolang)

Informo de la estraro de FEL

Vlaamse Esperantobond op zoek naar nieuwe wegen

In haar meer dan dertigjarig bestaan is de Vlaamse Esperantobond nooit een echt winstgevend bedrijf geweest, maar over de jaren heen waren de inkomsten en uitgaven toch in evenwicht. Dit was te danken aan de jaarlijkse subsidie van de Vlaamse Gemeenschap (Volksontwikkeling) van ongeveer 35.000 euro, voldoende voor de loonkost van een voltijds personeelslid. Rond het jaar 2000 werd de subsidieregeling grondig hervormd. Wij dienden een dossier in om betoelaagd te worden in het kader van de nieuwe reglementering, maar vielen – zoals nog veel andere verenigingen – uit de boot. Als sinds enkele jaren is de steun van de Vlaamse Gemeenschap teruggevallen tot een symbolische 1250 euro. Het gevolg is dat er de voorbije jaren telkens een aanzienlijk verlies was; als er niets ondernomen wordt zal dit verlies jaarlijks rond de 40.000-50.000 euro schommelen.

Dit betekent niet dat de Vlaamse Esperantobond op de rand van het faillissement staat. De uitgeverij, drukkerij en boekhandel leveren inkomsten op en dank zij enkele belangrijke ontvangen erfenissen werden reserves opgebouwd die toelaten magere jaren te overleven. Er moeten echter op korte termijn knopen doorgehakt worden om te vermijden dat onze reserves straks opgebruikt zijn.

Iets waarover de algemene vergadering van februari jl. reeds een principiële beslissing genomen heeft, is de zetel van de vereniging,

Frankrijklei 140 te Antwerpen, een gebouw dat thans gehuurd wordt (samen met de Antwerpse Esperantogroep 'La Verda Stelo'). De eigenaar heeft een voorstel gedaan om het gebouw te verkopen, maar de (niet overdreven) prijs is te hoog voor onze beschikbare middelen en er zou al helemaal geen geld overblijven voor de dringend noodzakelijke renoveringswerken. Bovendien is het gebouw te groot geworden (dank zij het internet kan veel administratief werk nu door personeel en vrijwilligers thuis gedaan worden) en moeilijk aanpasbaar aan de huidige normen inzake toegankelijkheid. Daarom wordt een ander gebouw gezocht in de omgeving van de stations Antwerpen-Centraal of Berchem dat binnen onze financiële mogelijkheden valt en dat geschikt is voor de huidige en toekomstige activiteiten van de vereniging.

Over die toekomstige activiteiten is een werkgroep zich nu aan het beraden. De drukkerij zal zeker niet mee verhuizen: de huidige machines zijn nog enkele jaren bruikbaar, maar nieuwe investeringen hebben geen zin. Het personeelsbestand zal over enkele jaren moeten krimpen van de huidige drie tot vier tot één voltijds-equivalent, waarbij meer vrijwilligers zullen moeten gevonden worden om een deel van de taken over te nemen. Het aan te kopen gebouw zou moeten beschikken over een kantoorruimte voor enkele personen, een kleine vergaderruimte en een grotere vergaderzaal voor La Verda Stelo. Daarnaast moet er stockageruimte zijn voor de boekendienst, de bibliotheek en het archief. Voor het geval de stad Kortrijk bij het voornemen blijft om het Esperanto-Fonds Cesar Vanbiervliet af te stoten, moet reserve voorzien worden om deze collectie van Esperantoboeken en – tijdschriften te kunnen overnemen.

* * *

Ongetwijfeld zijn er onder de leden en sympathisanten van de Vlaamse Esperantobond personen die ideeën of concrete voorstellen hebben. Zij zijn welkom bij het bestuur op estraro@fel.esperanto.be of via gewone post op het adres van de voorzitter.

Het bestuur.

Horizon.*taal*

Muziekfestival Festo

FESTO is een muziekfestival dat ieder jaar in augustus plaatsvindt in West-Europa. Het verenigt mensen van alle leeftijden en uit alle landen rondom een gezamenlijke passie voor muziek en de droom van een wereld zonder grenzen. Zoals Esperanto de internationale taal is, zo is muziek de internationale passie. Tijdens FESTO komen locale en internationale muziek bijeen en zo ook hun publiek, dat daardoor elkaar leert kennen. Maar FESTO is niet alleen concerten: overdag zijn er muziekworkshops, zanggroepen en jamsessies en diverse kunstzinnige uitingen. En 's nachts komt men samen om elkaars dromen te delen onder het genot van bier of thee. En dit jaar keert FESTO terug naar een voormalige Esperanto-staat: Moresnet!

Terugkeer naar Amikejo!

Meer dan een eeuw lang bestond er in Europa een gebied, dat niet aan één, maar aan twee staten toebehoorde: Neutraal Moresnet. Dit gebied onstond in 1816 doordat Pruisen en de Verenigde Nederlanden beiden de zinkmijn in het gebied claimden, en het verdween in 1919 na de eerste wereldoorlog. In dit unieke neutrale stukje land riep Dr. Wilhelm Molly in 1908 de eerste Esperanto-staat ter wereld uit, onder de naam Amikejo (plek van vriendschap). Helaas deed de Grote Oorlog spoedig de hele geschiedenis van Moresnet en Esperanto verdwijnen in de put der vergetelheid...

...maar nu niet meer! Van 10 tot 18 augustus 2013 keert Esperanto terug naar Amikejo in de vorm van FESTO, het befaamde Esperanto-muziekfestival van de Franse Esperanto-jeugd. Zorg dat je erbij bent, en neem vlaggen, muziekinstrumenten en vooral een ongelofelijke sfeer mee naar het eerste FESTO na het einde van de wereld.

Alle info op http://alesk.eu/festo2013/

Internacia kalendaro kaj novaĵoj

Por ekscii pliajn informojn pri jenaj eventoj, eblas ankaŭ telefoni al la Esperantocentro en Antverpeno, 03 234 34 00, aŭ viziti/skribi al Frankrijklei 140 2000 Antwerpen. Certe rigardu la retpaĝon Eventoj.hu, la plej kompleta kalendaro en Esperantujo!

Korespondamikoj en Kongolando

La geknaboj de la orfejo de Goma, Kongolando, por kiu mi kolektas rimedojn, serĉas korespondamikojn por amikeco en Esperanto. Ĉerte ili povus interŝangi multajn interesegajn aferojn pri ilia kulturo, vivo... La aĝoj estas inter 9 kaj 21 jaroj. Se iu volas havi Afrikan amikon, kontaktu rekte kun Sro. Alphonse Waseka, alphonsewaseka@yahoo.fr

Podkasto.net

Retaj podkastoj de Varsovia Vento pri Esperantujo kaj la plej lastaj novaĵoj, aŭskultebla ĉe www.podkasto.net!

Esperanto por UN - ĉu vi scias pri ĝi?

Multaj aktivuloj aŭdis jam ion pri la agado de UEA ĉe Unuiĝintaj Nacioj, UN, sed malmultaj scias konkretaĵojn. Reprezentanto de UEA ĉe Unuiĝintaj Nacioj estas Humphrey Tonkin. Ekzistas ankaŭ "laborgrupo por UN" en Novjorko, funkciiganta apartan retejon, kaj eldonanta eĉ sporadan novaĵleteron. La ĵus aperinta 4-a informilo de "Laborgrupo de UEA ĉe UN" estas legebla ĉe la retejo: https://sites.google.com/site/esperantoporun/

Esperanto multskribe kaj multalfabete

En ĉiam pli multlingva mondo kun diversaj alfabetoj Esperanto pli bone troveblu multskribe, multalfabete kaj multlingve. Elŝutu .pdf dosieron (http://files.eo-natura-mikaro.webnode.nl/200004111-1c94c1d8f2/Esperanto%20multalfabete%20kaj%20lingva%20diverseco.pdf) kun informoj pri la utilo kaj kialo por multskrbe kaj multlingve paroligi pri Esperanto. Survoje al supra rekomendo UEA lanĉis en 2013 sian komunikon al amasmedioj pri justa komunikado en plej diversaj lingvoj...

Festu kongrese

90a Germana Esperanto-Kongreso, 17.-20.05.2013 kun festo de la 125-jariĝo de la Nurenberga Esperanto-Grupo loko: Caritas-Pirckheimer-Haus, Königstr. 64, 90403 Nürnberg informoj kaj aliĝo: www.esperanto-nuernberg.de/gek, esperantonord@googlemail.com aŭ Esperanto Nürnberg, Moritzbergstr. 37, 90482 Nürnberg, Germanio

Pli da informoj kaj aliĝilo ĉe www.esperanto-nuernberg.de/gek aŭ Esperanto Nürnberg, Moritzbergstr. 37, 90482 Nürnberg, Germanio.

Esperantokonferencoj de verde vivi, "vv", en 2013

majo: 10 -12: 1-a printempa renkontiĝo en sarlando, loreno kaj luksemburgo (esperante) vivi la 3-landan realon. esperanto, kulturo, librobazaro, feriado. verde (esperante) vivi kunlabore kun sarlanda esperanto ligo (sel),

oktobro: 25 -27: 4-a esperantokonferenco en alikanto, hispanio. somero autune en la mondfama mezmara urbo kun subtropika klimato. esperanto, kulturo, librobazaro, feriado.

verde (esperante) vivi, querstr. 11, de- 66287 quierschied.

tel: +49 171 6972721, retadreso: drfjd@web.de

La 49-aj Baltiaj Esperanto-Tagoj (BET- 49), la 6-an – 14-an de Julio , 2013

Litova Esperanto-Asocio invitas Vin partopreni vicajn chiujarajn internaciajn somerajn tradiciajn la 49-ajn Baltiajn Esperanto-Tagojn (BET- 49).

CELOJ kaj TASKOJ: studi problemojn de Esperanto-movado, elstarigi nuntempajn chefajn taskojn de Esperanto-agado, intershanghi sperton pri esperantista laboro, perfektighi en Esperanto, enhavoriche pasigi la tempon. BET okazas ekde 1959 chiujare lauvice en Latvio, Estonio, Litovio.

GRAVAJHOJ: Aktualajn informojn pri BET-49 Vi povas trovi en retejo de Litova Esperanto-Asocio www.esperanto.lt

La franca Esperanto-kastelo Greziljono invitas laŭtema SOMERA programo:

Turisma semajno kun tuttagaj ekskursoj + Art-amatora semajno + Alternativa MOJOSejo

Festa semajno por infanoj kaj familioj + Teatra aktora Semajno

6a de julio ĝis 17a de aŭgusto 2013 => gresillon.org/somero

kontakto: MCE Grésillon, 49150 St. Martin d'Arcé, France, +33-2.41.89.10.34, kastelo@gresillon.org, www.gresillon.org

86a kongreso de SAT

La 86a kongreso de SAT okazos de 28a de julio ĝis 04a de aŭgusto 2013 en Madrido (Hispanio), nome ĉe Colegio Mayor San Juan Evangelista. Dum la lastaj dek jaroj la SAT-kongreso okazis ĉiam en Orienta Eŭropo kaj nur dufoje (Milano kaj Parizo) en Okcidenta Eŭropo. Do, denove en Hispanio post 11 jaroj (Alikanto).

Kiel kutime ĉe SAT-kongresoj, matene okazos la Ĝeneralaj Kunsidoj de SAT, kiuj estas malfermaj al ĉiuj kongresanoj, kaj posttagmeze kaj foje vespere okazos kleraj programeroj kaj socipolitikaj debatoj. Vespere ĉefe okazos la distraj programeroj : koncertoj, teatraĵoj ktp.

Tuttaga ekskurso okazos al Toledo (dume tiu tago ne estos aliaj programeroj) kaj duontagaj promenadoj okazos tra Madrido serĉante ne nur la turismajn konindaĵojn sed ĉefe la lokojn kiuj estas ligataj al la historio kaj socipolitika vivo de la urbo kaj de la lando. Postkongreso okazos, se estos sufiĉe da interesatoj, el la 5a al la 8a de aŭgusto kun vizitoj al najbaraj urboj Avilo, Segovio, Aranĥuezo aŭ Eskurialo kaj ĉiutaga reveno al Madrido kie oni povos ĝui la vesperan madridan nokton.

Asociación "Izquierda y Esperanto - SATeH", Apartado de correos 8537, ES – 28080 – Madrid (Hispanio)

- Reta: esperanto(ĉe)nodo50.org

https://www.facebook.com/events/153250434824933/

Klubaj programoj - majo-junio - 2013

Tenzij anders vermeld zijn alle vergaderingen gratis en voor iedereen toegankelijk. Let wel dat de meeste activiteiten in het Esperanto plaats-vinden. Uiteraard zijn we steeds bereid geïnteresseerde bezoekers in het Nederlands te woord te staan.

Antwerpen– La Verda Stelo

Alle programma's hebben plaats in het Esperanto-huis, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, in het club- lokaal op de eerste verdieping. De clubavond begint om 20.00 uur. Iedereen is welkom.

Elke vrijdagavond is er een bijeenkomst. Het programma zal tijdig verschijnen op volgende webstek: http://esperanto-antwerpen.weebly.com/

majo 2013

3/5: Heidi Goes: Konatigho kun Orienta Timoro.
10/5: Yannick Vercammen: Kaptado de CO2: solvo kontraŭ tutmonda varmiĝo?
17/05: Rita Galmache: Prelego kaj prezento de farado de vitraj bidoj
24/05: Alex Humet: Kataluna sendependiĝo dum 2014: ŝu ĥimero?
31/05: Eddy Van den Bosch: Esperanto retejoj, de LVS ĝis la Universala Movado

junio 2013

7/6: Kiki Tytgat: Nova epoko por Esperanto? Instrui en Indonezio
14/06: Bert Boon: Malkovro de nekonata letero de Zamenhof
21/06: Ite Tytgat :La mirinda mondo de Mikroorganismoj
28/06: Kuirleciono: kiel prepari simplajn pladojn

BRUGGE – Paco kaj Justeco

Hou onze webstek www.esperanto-brugge.weebly.com in het oog voor de komende activiteiten of vraag meer informatie via: heidi.goes@gmail.com.

BRUSSEL – Esperantista Brusela Grupo

http://users.belgacom.net/EBG

Vergaderplaats: gebouw Van Maerlant, op de hoek van de gelijknamige straat en de Belliard-straat, tegenover het Leopoldpark, dicht bij metrostation Maalbeek.

Elke woensdag van 18.30u tot 20u. Aangezien dit gebouw tot de Europese Instellingen behoort, is er een vrij strenge controle. Bezoekers gelieven zich op voorhand aan te melden.

Contact: Françoise Pellegrin, e-mail: fransuaz –bij– esperantobruselo.org telefoon: 02 358 27 28

VLAAMS-BRABANT- Dilbeek.

In Dilbeek komt een groep Esperantisten maandelijks samen in het kader van "kennisbeurs Pajottenland". Ontmoetingscentrum Westrand, Kamerijkstraat z/n, 1700 Dilbeek, elke eerste zaterdag van de maand van 14 tot 16 uur.

Se vi deziras pli da informoj telefonu al Lydia Buyst 054.33.01.51

GENT – La Progreso

http://www.esperanto.be/gent

Iedere 4de vrijdag van de maand clubvergadering in ons lokaal "La Progreso" Peter Benoitlaan 117 9050 Gentbrugge; aanvang: 20.00 uur. Inlichtingen bij Katja Lődör, tel. 09 230 16 77 of 09 221 10 02.

Zaterdag 25 mei: Onze jaarlijkse zoektocht, dit jaar in het teken van Bavo. Hou deze datum alvast vrij. Sabaton la 25an de majo: Nia ĉiujara serĉpromeno, rezervu jam tiun daton.

KALMTHOUT – La Erikejo

http://users.telenet.be/La.Erikejo/Index.htm

La kunvenoj de la Erikejo okazos kiel kutime en la Parochiecentrum de Heide, inter la 20 – 22aj horoj .
Jen la programo:
La 16-a de majo : Traditiegetrouw doen we onze lentewandeling in een groene omgeving, dit jaar in staatsdomein "Mastenbos" te Kapellen. Als vroeger medewerker van het Agentschap voor Natuur en Bos zal Cyreen gidsen. Bijeenkomst om 19 u op de parking van Heide-station. Laŭtradicie La Erikejo faras ĝian printempo-promenon en verda medio, tiu ĉi jaro en la ŝtata bieno "Mastenbos". Kiel kunlaborinto de la Agentejo por Naturo kaj Arbaro, Cyreen gvidos. Kunveno je la 19-a horo en la parkadejo de la hejda stacidomo.
La 20-a de junio: We zetten ons verder in om ons in het Esperanto te vervolmaken aan de hand van diverse taaloefeningen. Ni plue nin dediĉas al akiro de bona Esperanto-scipovo per diversaj lingvo-ekzercoj.

KORTRIJK Koninklijke Esperantogroep La Konkordo

www.esperanto-kortrijk.info

Maandelijkse bijeenkomst in Erfgoedhuis zaal Lessius 1ste verd. O.L.Vrouwstraat 45, Kortrijk tel. 056/27 74 24. Elke vierde dinsdag van elke maand van 19u30 tot 21u30 niet tijdens juli en augustus. Indien de vierde dinsdag een feestdag is dan op de derde dinsdag.
Contact via mail piet.glorieux#gmail.com en esperantokortrijk#hotmail.com.
Esperanto-Fonds Cesar Vanbiervliet:
Normaal zijn op elke eerste en derde donderdag van de maand vrijwilligers aanwezig in het Esperanto-Fonds Cesar Vanbiervliet te Kortrijk.

LEUVEN - Esperanto 3000

http://www.esperanto.be/esperanto3000

2013-05-08 Ĝenerala membrokunveno, aŭ Vespero 3000: Neformala babilado Algemene ledenvergadering, of Voordrachtavond: Informele gespreksavond
2013-05-22 Daŭriga kurso Vervolgcursus
2013-06-12 Vespero 3000: Novaj ludoj Voordrachtavond: Nieuwe spelletjes
2013-06-22 Aliaj programeroj: Zócalo Andere activiteiten: Zócalo
Cultureel Centrum Romaanse Poort, Brusselsestraat 63, 3000 Leuven - ekde la 19:30a, prelego je la 20:00a

OOSTENDE – La Konko

Meer info: Marc Cuffez, voorzitter via 0486 362365 of marc.cuffez#telenet.be; Flory Witdoeckt, ondervoorzitter via 059 702914 of flory2#witdoeckt.be of http://www.lakonko.be of: info@lakonko.be

Lokaal: Albertschool, Ooststraat 29 te Oostende (tenzij anders vermeld)
1) Conversatienamiddagen : maandag 14u30 - 16u30
niet op 20 mei
2) Conversatieavonden : woensdag 18u30 - 20u :
op 22 mei en 12 juni
3) Esperantocafé op zaterdag 25 mei : Tijdens "Oostende voor Anker" zal het clublokaal open zijn van 11u tot +/- 20u en zijn drankjes verkrijgbaar aan 1 en 2 euro.
4) Woensdag 26 juni om 19u : Viering einde werkjaar met gezellig samenzijn in een Oostends restaurant.

PEER

Elke laatste donderdag van de maand van 20 u. tot 22 u. in Cultuurcentrum "'t Poorthuis", Zuidervest 2, 3990 Peer van september 2011 t/m juni 2012. Alle Esperanto-sprekers zijn van harte welkom !

TIENEN – La Hirundo

http://home.tiscali.be/lahirundo/
Info: Bert Boon, Merelhof 8, 3300 Tienen.
Tel en fax: 016 / 81 52 46, bert.boon#skynet.be

ROTTERDAM (Nl) – Merkurio

Kunvenoj: la unua kaj tria merkredoj escepte de julio kaj aŭgusto.
Adreso: Nieuwe Binnenweg 176, Rotterdam (UEA centra oficejo).

CONTACTADRESSEN VAN ESPERANTOCLUBS IN VLAANDEREN EN NEDERLAND

Contactadressen in Vlaanderen

ANTWERPEN *La Verda Stelo*, p/a Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, tel.: 03 234 34 00, E-post: esperanto-antwerpen@esperanto.be

BRUGGE *Paco kaj justeco*, Heidi Goes, Assebroeklaan 2, 8310 Brugge, tel. (0)50 67 51 78 heidi.goes@gmail.com

BRUSSEL Françoise Pellegrin, Eiklaan 14, 1640 St-Genesius-Rode, fransuaz@esperantobruselo.org, +32 2 358 27 28
Laurent Loisse, Tir-aux-Pigeons 95 1150 Bruxelles. tel.: 02 770 11 71, sekretario@esperantobruselo.org

GENT *La Progreso* Katja Lödör, Peter Benoitlaan 117, 9050 Gentbrugge, tel.: 09 230 16 77, gent@esperanto.be

KALMTHOUT *La Erikejo*, Mireille Smet-Storms, Dogulaslaan 14, 2950 Kapellen, tel.: 03 666 83 19, mireillestorms@hotmail.com

KORTRIJK *La Konkordo* P. Glorieux, Pastoor Blanckestraat 8 bus 0201, 8610 Kortemark, tel.: 051 62 39 28, piet.glorieux@gmail.com,
Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, 8500 Kortrijk, tel.: 056 20 07 96, esperantokortrijk@hotmail.com

LEUVEN *Esperanto 3000* Roger Goris, Rue Ménadastraat 44, 1320 Hamme-Mille, tel.: 010 86 01 12, goris.r@skynet.be.

LIMBURG *Limburgse Esperantovereniging* H. Schutters, Panhovenstraat 10, 3930 Peer, tel.: 011 63 55 92, henri.schutters@skynet.be.

LONDERZEEL Frederik Vanden Brande, Hof ter Winkelen, Holle Eikstraat 25, 1840 Londerzeel. Tel.: 052 30 01 66, fax: 052 30 53 65. comite.jean.pain@skynet.be.

OOSTENDE *La Konko* Marc Cuffez, Elisabethlaan 295, 8400 Oostende, tel.: 0486 36 23 65 (gsm), marc.cuffez@telenet.be.

ROESELARE / TIELT zie KORTRIJK

TIENEN *La Hirundo* <http://www.lahirundo.be> Info: Bert Boon, Merelhof 8, 3300 Tienen,Tel en fax: 016 / 81 52 46, post@lahirundo.be

TURNHOUT Maria Dom, Tuinbouwstraat 14, 2300 Turnhout, tel.: 014 41 72 92, de.groot-dom@telenet.be.

Contactadressen in Nederland

http://www.esperanto-nederland.nl/ned/regionale-groepen.php

Alkmaar Marijke Lathouwers
Kruiszwin 1205 NL-1788 LE Den Helder
Tel +31(0)223-64378
E-mailadres: esperanto.alkmaar@gmail.com
Meer informatie over Afdeling Alkmaar

Eindhoven Jeannette Bosse Veld.
Montgomerylaan 361 NL-5612 BH Eindhoven
Tel +31(0)402 113 344
E-mailadres: jeannette.bosse@tiscali.nl
Meer informatie over Esperanto-klubo

Friesland Frisa Esperantista Rondo
Wiebren Akkerman
Westerein 14a NL-8571 GB Harich
Tel +31(0)514 602 272
E-mailadres: wiebrenakkerman@hetnet.nl
Meer informatie over Frisa Esperantista Rondo

Groningen & Drente Nelly Kiel-Klunder
G. Sterringastraat 60 NL-9728 VV Groningen
Tel +31(0)505 251 436
E-mailadres: nrkielklunder@hotmail.com
Meer informatie over Afdeling Groningen & Drente

Haarlem Corrie Kwantes
Marnixstraat 57 NL-2023 RB Haarlem
Tel +31(0)235 276 561

Helmond Toine Gremmen
Nassaustraat 3 NL-5707 HL Helmond
Tel +31(0)492 544 472
E-mailadres: info@twangremmen.nl

Nijmegen Klubo "Zamenhof"
Jan Bemelmans
Zwanenveld 2287 NL-6538 PS Nijmegen
Tel +31(0)243 882 926
Meer informatie over Klubo "Zamenhof"

Rotterdam Esperantoclub "Merkurio"
Atie van Zeist
Park Vossendijk 331 NL-3192 XG Hoogvliet
Tel. +31(0)104 161 449
Meer informatie over Esperanto-klubo "Merkurio"

Andere nuttige adressen

Vlaamse Esperantobond / Flandra EsperantoLigo Frankrijklei, 140, B-2000 Antwerpen. Tel.: 03 234 34 00, Fax.: 03 233 54 33.
Epost: info@fel.esperanto.be. Internet: www.esperanto.be

Vlaamse Esperanto Jongeren Vereniging / Flandra Esperanto Junulara Asocio p/a Frankrijklei 140, B2000 Antwerpen. Tel.: 03 234 34 00
Epost: fleja@esperanto.be.

ILEI-Belgio: Marc Cuffez, Elisabethlaan 295, 8400 Oostende, tel.: 0486 36 23 65, marc.cuffez@telenet.be

Esperanto Scoutsvereniging/Skolta EsperantoLigo (SEL)
Stein Hautekees, Rue des Rèches 20, B-5530 Yvoir, post@sel-belgio.be Zie ook: www.sel-belgio.be

Association pour l'Esperanto, p/a Marcel Delforge, rue des Glacières 16, B6001 Charleroi (Marcinelle). Tel.: + fax: 071 43 14 13.
Epost: mardelforge@brutele.be.

Belga Esperanto Fervojista Asocio (Spoorwegesperantisten), Lucien De Sutter, Stockholmstraat 49 bus 2, 8400 Oostende. Tel:059 50 18 25.

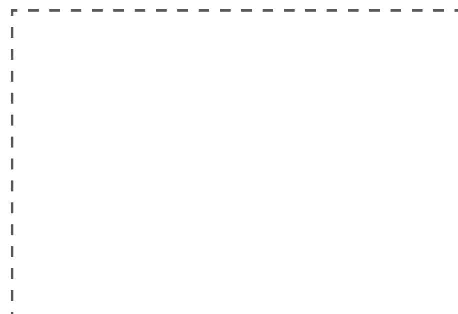
Esperanto Nederland, secretaris, p/a Ineke Emmelkamp, Arubastraat 12, 9715 RW Groningen, T: 050-5718842, E: sekretario@esperanto-nederland.nl

Hoofdkantoor van de Esperanto WereldVereniging/Centra Oficejo de UEA Nieuwe Binnenweg 176, NL3015 BJ Rotterdam, tel.: 00 31 10 436 10 44. Epost: uea@inter.nl.net.

Bestuursleden van FEL

Voorzitter:	Marc Cuffez, Elisabethlaan 295, 8400 Oostende, tel 0486 362365, marc.cuffez@telenet.be
Ondervoorz.:	Flory Witdoeckt, Wapenplein 17/8, 8400 Oostende, tel. 059 702914, flory2@witdoeckt.be
Penningmeester:	Kevin De Laet, Muizenstraat 5/3, 2060 Antwerpen, kevin.de.laet@telenet.be
Secretaris:	Griet Symoens, Koningsstraat 9/5, 8400 Oostende, griet.symoens@esperanto.be, 28 sep 1944 Kalmthout
Bestuurslid:	Helena Van der Steen, Turnhoutsebaan 459/12, 2140 Borgerhout, h.vdsteen@scarlet.be
Bestuurslid:	Roland Rotsaert, Marie Popelinplantsoen 3/402, 8000 Brugge, roland.rotsaert@gmail.com
Bestuurslid:	Bart Demeyere, Albert Dyserynckstraat 28, 8200 Brugge, bart.demeyere@esperanto.be
Bestuurslid:	Walter van den Kieboom, Tulpenlaan 16, 8450 Bredene, tel 059 702914, flory@witdoeckt.be

ISSN-0772-540X afgiftekantoor Antwerpen X
Tweemaandelijks tijdschrift

Gesteund door de prov.Antwerpen